

sta pošiljala teden za tednom neke skrice v Ceršak, kateri so kar na debelo farbali in zapeljevali delavstvo. Dne 6. januarja je pa prišel sam general Spindler v Ceršak na »veliki« shod. A udeležilo se ga je samo 6, piši in beri: šest oseb. V »Taboru« in lažnjivem »Jutru« pa so pisali, da je bila lepa udeležba, da je bilo nad 100 ljudi. Tako lažejo demokrati. Vse to se je zagnjusilo delavcem samim in do malega vsi so odpovedali članstvo pri demokratih. Delavci in drugi naši pristaši so povabili za 20. januarja poslanca gospoda Zebota na shod, da se delavstvu pojasni, kaj so pravzaprav demokrati. Ko se je shod razglasil, sta demokrati apostola takoj bežala v Maribor k Spindlerju po navodila. Razkričala sta na to, da bo Zebotov shod razbit, da bo kri tekla. Ali vse je bilo zaman. Na shod so prišli delavci in kmetje v tako velikem številu, da je hiša gosp. Hariča bila napolnjena do zadnjega kotička. Še v veži in na dvorišču je bilo vse polno ljudi. Shodu sta predsedovala občinska svetovalca Srok in Smirmaul. Tudi par plačanih »demokratov« je prišlo, drugi pa so se poskrili. Ko je neki Ivan Ferik začel delati bedaste medklice in vpiti, so ga med splošnim odobravanjem vseh zborovalcev krepke roke postavile na hladno ob plot. Urnih krač jo je demokratek v spremstvu edinega tovariša pobrisal poročat vrhovnemu generalu Hercogu, da je vse zgubljeno. Shod se je vršil na to v najlepšem miru in redu. Poslanec Zebot in tajnik Semenič sta tako temeljito opisala goljufivo demokratično stranko kot stranko liberalnih advokatov, kapitalistov in vojnih dobičkarjev ter izkoristevalcev ubogega delavstva, da je donel samo en skupen klic: Proč z demokratii! Proč od njih!

Demokrati so nas prodali pri glasovanju za ustavo srbskemu centralizmu, ki nas sedaj vse tako strašno tepe. Oba govornika sta prepričala zborovalce o gradnih namerah demokratov. Zbor obmejnih Slovencev je izrekel zaupnico našim poslancom in jih pozval, naj vstrajajo v boju proti izkoristevalcem našega ubogega ljudstva, naj se borijo proti krivicam, katere nam seka Pašičev in Pribečičev centralizem dokler ne dosežemo avtonomije. G. Greif je še v sklepnem govoru povdarjal: kdor se danes od poštenih ljudi drži z demokratii ali radikali, je podoben vojaku z marelo, pijani ženski in človeku, ki so se mu skisali možgani.

Po zborovanju se je ustanovila skupina Strokovne zveze, določili so se zaupniki med delavci in delavkami in ogromna večina delavcev je pristopila k naši organizaciji. Ves dosežanji trud plačanih oveh oseb je bil udat rec v vodo. Sedaj si lahko Hercog, Ferik skupno z mariborskimi Spindlerjem zapojeta na pogorišču: »O mein lieber Augustin, alles ist hin ...«

Naš Ceršak in Selnica ostaneta zvesta stari krščanski stranki, kakor tedaj, ko je še živel nepozabni gosp. Anton Hanc. Dobro ljudstvo sedaj s prstom kaže za tistimi (ki jih je samo par), kateri so se prodali za Judežev groše kapitalističnim demokratom. Pri volitvah 18. marca je naša stranka dobila od 269 glasov 244, demokrati pa samo 7. Taki ostanejo naši ljudje tudi v tujini.

Tedenske novice.

Naši poslanci so te dni odpotovali v Beograd k sejanju narodne skupščine. Na razna vprašanja javljamo tem potem, da je naslov za naše poslance: Beograd, Jugoslovanski klub, narodna skupščina.

Poziv krajevnim organizacijam Slovenske ljudske stranke. Ker je čas za vlaganje napovedi za dohodnino podaljšan do konca februarja, naj krajevne organizacije pri vsaki župniji ali vasi ustanovijo pisarno, kjer bodo pomagali večji člani odbora sestavljati našim ljudem napovedi o dokodnih in izdatkih iz leta 1923. — »Slovenski Gospodar« št. 2 od 10. januarja in št. 3 od 17. januarja 1924 prinašata natančen opis, kako se z lahko dobro sestavi napoved. Poiščite si dolične številke »Slov. Gospodarja« in sestavite napovedi sebi in svojim prijateljem, katerim je že dosedaj bil predpisan dohodninski davek. Kdor pa dosedaj ni imel dohodninskega davka, temu ni treba sestavljati, oziroma vlagati napovedi. To stori le tedaj, ako dobiš poziv od davčne oblasti.

Organizacije Slovenske ljudske stranke v mestu Maribor so marljive, kakor mravlje. Od hiše do hiše vršijo člani okrajnih odborov in zaupniki popis naših pristašev. Odbori imajo redne seje vsak teden, in moramo reči, da tekmujejo med seboj v delu za SLS delavci, železničarji, državni nastavljenici, obrtniki, upokojenci in invalidi. Naši ne pričijo, kakor to delajo demokrati, ampak tiho in vstrajn opridobivajo pristaše.

Gostija za gostijo se vrši zdaj med našimi somišljeniki. Veselijo se od jutra do poznega večera, prepevajo in rajajo. Prav tako. Ljudje se morajo tuintam tudi veseliti, ker drugače ja po celo leto nimajo veselja. V veselju pa ne pozabite trpečnih prijateljev in sobratov. Taki so revni dijaki, ki zvečer nimajo večerje, ker je nimajo s čim plačati. Večerjo oskrbi tem revežem društvo Dijaška večerja v Mariboru. Vsak dan da Dijaška večerja 71 dijakom brezplačno dobro, toplo večerjo. — Spomnite se v veselih urah na svatbah in gostijah tudi revnih dijakov ter zbirajte med veselimi gosti prispevke za Dijaško večerjo v Mariboru, katere pošljite na naslov: Dijaška večerja v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila.

Zanimivosti iz Tinja na Pohorju. Tukaj se je na željo zavoda za meteorologijo (vremenoslovje) ustanovila postaja za merjenja padavin (meteorološka postaja). Vodil jo bo gospod župnik. Vsak dež in dežec, vsak sneg mora biti zmerjen, da bodo vedeli v Ljubljani, koliko dežja oziroma drugih padavin ima Pohorje. —

Dobro bi bilo tudi meriti, koliko je alkoholnih padavin okrog naših gostiln.

Kaj poročajo od Sv. Marjete niže Ptuj? G. urednik, blagovolite tudi enkrat iz našega kraja, iz takozvane »liskarske dežele«, sprejeti nekaj novic. Najprej vam sporočimo, da se ni treba bati, da bi nas zmanjkalo, ker smo imeli preteklo leto rojenih 124 otrok, dozdej največje število v enem letu, umrlo pa je samo 60 oseb. Preteklo leto smo se ojunčili in začeli staviti nujnopotrebno stanovanje za mežnarja in zraven uradne prostore za našo posojilnico in precej veliko društveno dvorano. Stavbo smo srečno spravili pod streho in upamo, da jo bomo s pomočjo naših dobrih faranov tudi počasi dovršili. Šlo bi lažje in hitreje, ko bi nam monopolna uprava tobak boljše plačala in če bi imel naš ljubi »lisk« boljše ceno. — Pretekli teden smo imeli obisk. Človek bi mislil, da je mogoč tak obisk kje med divjaki, ne pa pri nas. Prišla je pravcata roparska banda, broječa kakih 15 oseb, vsa maskirana ter oborožena s puškami in gorjačami, in obiskala skoraj pol fare. Najprej so v Zamušanskem vrhu vdrli v neko vinsko klet in se napili korajže. Na potu iz Zamušanov so napadli in skoraj popolnoma pobili sina našega vrliga pristaša Martina Munda, ki je šel k znanecem koščice luščit. Potem so šli skozi Gorišnice v Gajovec, kjer so pri več hišah izdrli križe v oknih, pa se jim ni posrečilo nič odnesti. Več sreče so imeli na Forminu, kjer so odnesli pri dveh posestnikih skoraj vso obleko in tudi precej denarja. Pri eni hiši so pa zrezali in čisto uničili konjsko opremo. Sumi se, da mora to delati dobro organizirana družba dela mržnih ljudi, ki bi radi na stroške drugih pili in udobno živeli. Nekaj sumljivih tičev že imajo pod ključem, ki pa seveda vse tajijo. V nedeljo, dne 20. t. m., je imela tukajšnja kmetijska podružnica svoj letni občni zbor. Iz poročila vodstva je bilo razvidno, da prav pridno deluje in posebno nam z naročevanjem raznih gospodarskih potrebščin prihrani marsikateri dinar, da ga lahko obrnemo v druge namene. — Tudi druga naša društva in organizacije pridno delujejo in komaj čakajo, da bi bili novi naši društveni prostori gotovi, da bi se lažje razvijalo njih delovanje za prosveto, vzgojo in napredek našega po veliki večini prav dobrega ljudstva.

»Slovenski Gospodar« pri Sv. Boljenku v Slov. gor. Kakor skrbi dober gospodar, da o pravem času obseje vse svoje njive, tako so tudi vsi bralci naših krščanskih in kmetijskih listov tekom prvih dni mesca januarja obnovili naročnino zanje, tako da lahko podamo že neke pregled čez naše časopise. »Slovenski Gospodar« si je lani in letos osvojil marsikatero novo hišo in pridobil v njih številne dobre prijatelje; v vsem ima do zdaj 101 naročnika. Od teh jih odpade na občino Biš 38, na Trnovsko ves 30, na Bišečki vrh 33, ali po posameznih krajih: na Bišečki vrh 17, Črmlno 7, Črmlenšak 1, Sovjak 8. Vrh tega pa prihajajo k nam še 3 »Slovinci«, 3 »Straže« in 6 »Domoljubov«, tako da pride en krščanski list približno na vsako drugo hišo ali na vsakega devetega prebivalca, vstevši otroke. Toda potruditi se hočemo in na to vzvišeno delo kličemo zlasti naše fantje, da najdejo naši dobri stanovski listi, pred vsem »Slovenski Gospodar«, in njegov ljubki bratec »Domoljub« odprto pot še v marsikatero hišo. Saj ne stane nobeden teh listov za celi mesec več kakor en sam liter mleka. Toliko pa zmore pri nas vsak viničar. Na delo torej, mladina predraga, navdušeno in nevstrašeno na delo še zadnje dni mesca januarja, da se odprejo našim dobrim prijateljem, našim vrlim kmetjskim listom, še vse zaprte hiše in vsa zaprta srca! Liberalna vlada v Ljubljani nam je zaprla šolo za naše sestanke in prireditve, zato pa nam naj bodo naši dobri časopisi začasno nadomestilo zanje.

Izpremembe v ptujskem orlovskem okrožju. Iz tehničnih vzrokov se je likvidirala ptujška in velikonedeljska orlovska srenja ter ustanovila nova srenja s sedežem pri Sv. Marjeti niže Ptuj. Na ustanovnem občnem zboru dne 13. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik br. Ivan Župec, načelnik br. Franc Zitnik in tajnik br. Alojzij Bezjak. Novemu odboru kličemo: Krepko na delo!

Novice iz Svetinj pri Ormežu. Proga železnice iz Ormeža v Ivanjkovce in Ljutomer se pridno gradi. Tekom enega leta bomo že lahko vozili vino iz naših kleti, pristnega in dobrega Jeruzalemsčana. — V preteklem tednu je znani pretepač Franc Vrtnjak na Ivanjkovski cesti grozil z nožem lovcem, ki so šli mirno po cesti z lova. Seveda, možje se ga niso ustrašili, ampak vzeli so mu njegov roparski nož ter ga dali orožnikom. — V Ivanjkovcih se pripravljata ena nova konkurenčna trgovina, v katero bomo gotovo vsi radi hodili kupovat. Pri g. Petovarju skoro itak ni več nič za kupiti, ker draginja narašča vsak dan. V četrtek, dne 17. januarja, je imela obrtna združba svoj občni zbor, na katerem je g. Petovar izstopil in načelstva, menda zato, ker pri tem ni imel nobenega dobička. Na njegovo mesto je izvoljen g. Rižnar, kovač v Ivanjkovcih, ki bo gotovo moral delati tako, kakor mu bo g. Petovar narekoval.

Slovo gospoda Kuka od Malonedelčanov je bilo ganljivo. Dolga povorka se je vlekla po cesti proti Ptuj, kamor so nekaj časa spremljali najboljši prijatelji priljubljenega voditelja. Posebno častno je bila pri slovesu zastopana Dekliška zveza, katere ustanovitelj je moral na drugo mesto. Srca vseh dobrih Malonedelčanov si je osvojil tekom nad petletnega pastirovanja pri Mali Nedelji s svojo ljudomilostjo in skromnostjo. Naj blagoslovi Bog njega in njegovo delo tudi na Hajdini! To mu žele iz srca zvesti in hvaležni župljani malonedeljski.

Strašen zločin pri Malonedelji. Ker ljudje nočejo s sveta, jih moramo klati. V lanskem letu so bili na vrsti možki, saj smo v četr letu kar 3 pobili, letos pa smo začeli z ženskami. — Cirič Jožef je svojemu dekletu, 24letni Angeli Malek že večkrat grozil, da je drugi ne bo imel, če noče njega. Imel je 3 njo enega fanteka. Dne 16. t. m.

so zvečer česali perje pri bližnjem posestniku Spindlerju. Med mladino se je kretala tudi Angela. Kar nenkrat pa se odpro vrata in vstopi mračnega obraza Cirič. Po pozdravu molče opazuje kake četrt ure celo družbo. Menda si je ogledoval svojo žrtev Malekovic. Bliskoma potegne smaokres ter ustrelj naravnost proti svoji puncji, ki se brez glasu zgrudi. Nato sproži drugič in sicer v vrata, da si tako oplasi navzoče ter si napravi pot na prosto. Ko si pričujoči opomorejo, jih steče nekaj po orožnike, nekaj pa po duhovnika. Morilec se poda med tem na par minut oddaljen dom Angele, da se enkrat vidi svoje dete, potem pa se splazi k oknu sobe, v kateri je ležala umorjena, da vidi učinek svojega dejanja. Nekateri ga pri tem opazijo, zgrabijo, mu vzamejo orožje in raven, dolg nož ter ga zvežejo. Ko so prispeli orožniki na lice mesta, je bila Angela že mrtva. Živela je, ne da bi se kaj zavedla, pičlo uro. Zločinec ni kazal nobenih znakov kesanja ter je drzno odgovarjal. Mladina, spametuj se! Je že uprav skrajni čas ...

Ponesrečil se je. Iz Galicije pri Celju poročajo: Poslanec Davorin Krajnc se je pretekli teden močno poškodoval na nogi, tako, da se je moral podati v celjsko bolnico, najbrž za več tednov. Dal Bog marljivemu gospodu poslancu, da pride kmalu spet na noge.

Mozirske občinske volitve dne 20. januarja t. l. so izšle tako-le: »Mali obrtniki in delavci« so dobili 19 glasov in dva odbornika, »Narodno-gospodarska stranka« 61 glasov in šest odbornikov, SLS 13 glasov in enega odbornika. Kar je naših glasov, so jih oddali možje, ki zaslužijo ime, da so možje. Čast jim! Začetek je storjen, po tej poti je treba stanovitno naprejš! Mnogo volilcev se je udalo sili, obljubam in vnu nasprotnikov. Ni zastoj pisal pred kratkim liberalen list, da bi bilo treba sredi trga zasaditi figovo drevo. Res bi ga bilo treba zasaditi v spomin vsem figa-možem! Tudi so dozdej naprednjaki dajali v liste veverice in celo nočno posodic. Morda se jim to zdi olikano! Zdaj pa naj le premišljujajo in pišejo o tem, kako znižati občinske doklade, kako popraviti most, kako se bo poskrbelo, da nam otroci v šoli ne bodo zmrzovali, in druge take reči. To je bolj potrebno. Tisti, ki se tako dobre delajo neupravičencem, naj podarijo svoje lepe kose občini ali pa ubožnim soobčanom; potem jim bomo verjeli, da resno mislijo.

Prihod novih zvonov v Šmartno ob Paki. Novi zvonovi: brozavni poročilo. Od zvonolivarne Bühl v Mariboru dobili tri zvonove: d, f, a, v skupni teži 2786 kg. Zadnje soboto slovesen sprejem od kolodvora, dve požarni brambi, konjeniki, Marijina družba z zastavo, Orli in Orlice v kroju z naraščajem, pevski zbor, godba, mnogobrojna množica, šolska mladina z učiteljstvom, slovoloki, mogočni mlaji, slovesen strel, raz strehe trobojnice, pozdravni govor domačega g. župnika. V nedeljo budnica v stolpu, slovesna blagoslovitev g. kanonika Al. Arzenška, gladka in hitra odpreda v zvonik, med sv. opravilom že zvok novih zvonov, vse ginjeno in navdušeno. Bogu hvale in vsem dobrotnikom!

Smrt starega moža v Braslovčah. Dne 15. t. m. smo spremljali k večnemu počitku najstarejšega farana braslovške župnije devdesetletnega Antona Povše iz Topovlj. Vsi starejši ljudje se ga bodo spominjali, ker je svojčas, ko še ni bilo savinjske železnice, slovel daleč na okoli, posebno po gornji Savinjski dolini kot pošten trgovec z žitom. Bil je globokoveren. Vsem, ki so ga poznali, ga priporočamo v molitev in blag spomin. — Na sedmini za pokojnim Antonom Povše se je nabralo pri g. Ivanu Marovi v Topovljah za kn. dij. semenišče v Mariboru 440 K.

Kako okrajna davčna oblast v Slovenjgradcu predpisuje dohodninski davek, kaže sledeči slučaj: Posestniku od približno 6 in pol orala zemlje, katero pa mora, ker je sam delanezmožen, izključno le s plačanimi močmi opravljati, se je računilo čistih dohodkov iz leta 1921 50.320 kron in od teh predpisalo 3369.60 K dohodnine. Nasprotno pa je imel posestnik surovih dohodkov le 39.250 kron, izdatkov pa 33.455 kron, torej znaša dohodnini podvrženi dohodek 5795 kron. Ta dohodek se je okrajni davčni oblasti tudi pravočasno napovedal in se resnično istega vsak čas dokazuje. Vprašanje pa je: Zakaj davčna oblast dohodninske napovedi noče vpoštovati? Od koga imo nalogo, na podlagi izmišljenih dohodkov s predpisom krivičnih davkov davkoplačevalca svojevoljno odirati? Zakaj davčna oblast v slučaju sumničnega prenizke napovedi ne zahteva pojasnila naravnost od napovedovalca? Nasprotno se pa davčna oblast ne zmenj ne za ustmene ali pismene ugovore in verjame le tajnim zaupnikom. Res, prizadeti lahko napravi priziv, je pa še veliko vprašanje, če bo finančna delegacija istega tudi povoljno rešila! Vse kaže, da se dela na to, da mali posestnik čimprej izgine iz vrst davkopllačevalcev.

Novice od Sv. Ruperta nad Luškem. Tudi tukaj od nas se moramo malo oglasiti, da ne bo kdo mislil, da čisto spimo. Torej pa poglejmo, naše novice. Sedaj imamo v vseh cerkvah nove zvonove, pri štirih podružnicah in pa pri župnijski cerkvi. Velika draginja in pretirani davki delajo marsikomu skrb: če bo šlo še en čas tako naprej, bomo morali kmalu iti izpod strehe na trdo cesto. — Peščica tukajšnjih slabostojnih tudi dremlje in sanjari o svoji bodočnosti in kako se obdržati stranko en čas pred peginom. Samostojni pički, star pregovor pravi: dokler je še medved v briogu, ni dobro piti na njegovo kožo.

Zasluzena kazen. Iz Globokega pri Brežicah poročajo: Globočani smo se oddahnili in veselo vzdihnili: Prav se mu zgodi, tolikim je že po krivici izkopal jamo, sedaj je sum v njo padel. Znani ljubitelj pravd, laži, preprirov in vsestranskega zdražbarstva, bivši samostojni poslanec, zemljoradnik in radikal g. Ivan Urek je bil v soboto, dne 19. t. m., pred okrožnim sodiščem v Celju obsojen na en mesec zapora in povrnitev stroškov. Ureka je tožil njegov

bivši strogo samostojni in sedaj radikalni prijatelj Kene. Kakor je sploh javnosti znano, se je Urek vedno tožarjal in sedaj pa jo je izkupil, da bo ravno on slabostojni general en celi mesec kašo pihal. Urek je torej začel z enim mescem, a bo v tej stroki gotovo napredoval in tak človek, ki je zrel za zapor, spada samo v Samostojno in med slovenske radikale. G. Puciju in radikalom čestitamo, da imajo v svojih vrstah tako »odlično« osebno, kakor je g. Ivan Urek iz Globokega pri Brežicah.

Obsodba zločinca Paskijeviča. V pondeljek se je končal v Zagrebu dolgotrajni proces proti morilcu Paskijeviču. Proces je trajal skoro cel mesec ter je vladalo za njega med zagrebškim občinstvom izredno zanimanje, kajti tak zločinec, kot je Paskijevič, je tudi v velikem mestu zelo redek. Obtožen je, da je umoril ter oropal krojača Slavka Kanajeta ter Jeličiča. Paskijevič je še mlad — 18 letni fant, ter je zahajal v šesti razred gimnazije. Njegovi roditelji so zelo premožni ter so dajali sinu na razpolago precejšnje svote denarja, kar ga je pogubilo. Začel je zahajati v slabo družbo, zapravil denar v družbi različnih žensk ter si nabavljaj razne nepotrebne stvari. Ker mu je vsled razsipnosti denar, ki ga je dobival od očeta, ni zadostoval, je začel trgovati s srebrnim in zlatim denarjem, katerega je prodajal tihotapecem. Na ta način se je seznanil tudi s žrtvami svoje pohlepnosti, s Kanajetom in Jeličičem, ki sta se bavila z enako trgovino. Pod pretvezo, da ve za nekoga, ki bi prodal veliko množino srebrnega denarja, ju je izvalil v gozd nad mestom, ter ju tam ubil iz samokresa. Po umoru jima je odvezl denar, katerega sta vzela s seboj v nadi, da kupita srebrne krone, nato pa je odšel domov v trdni nadi, da policija njega ne bo tako hitro zasledila. Ko so umor zasledili, so tudi njega kot znanca umorjencev na policiji zaslišali. Med zaslišanjem se je pa zapletel v protislovja in to je vzbudilo pri policiji sum, da je on morilec. Paskijevič je namerno policije zaslučil ter pobegnil v avtomobilu na Reko, hoteč od tam pobrisati v Ameriko. Policija ga je prehitela ter ga aretirala. V zaporu je zločin priznal, hotel pa se je razbremeniti na ta način, da je obdolžil Dražena Thierryja, svojega prijatelja, kot soudeleženca pri umoru. Med sodnijsko razpravo se je izkazalo, da je Thierry nedolžen. Sodnija je Paskijeviča obsodila na 10 let ječe, na najvišjo kazen, ki jo določa zakon za mladostne zločince. Ker pa je Thierryja po nedolžnem obdolžil, se bo vršila še posebna razprava, v kateri bo obsojen morda še na par let zopora. Plačati bo moral tudi odškodnino rodbinam umorjenih. Paskijevič je obsodbo čisto mirno sprejel, kakor se je tudi med razpravo brezskrbno vedel ter ni pokazal nikakega kesanja.

Dekle, ali že veš, kako se naroči »Vigred«, dekliški list, tvoje glasilo? Če ne veš, čuj in nauči se! Kupi si poštno dopisnico za 2 K in napiši na naslovno stran: Upravništvu Vigredi, Ljubljana, Ljudski dom. Na zadnjo stran pa to-le: Naročam »Vigred« — dodaj pa svoj natančni naslov. Tako izpolnjeno dopisnico vrzi v poštni nabiralnik in počakaj dva, tri dni. Prišla bo pošta in ti bo prinesla »Vigred«, tako lepo n cvetočo, da boš zares vesela. V njej boš našla polno zanimivega in poučnega branja, pa kmalu tudi navodilo za ženska ročna dela. Poleg tega boš našla v njej poštno položnico, na katero boš napisala tistih par potrebnih besed, priložila boš 25 dinarjev za vse leto (ali 12.50 dinarjev za pol leta) in vse skupaj spet oddala na pošto. Potem n eboš imela nobene najmanjše sitnosti več, pač pa mnogo veselja in srčne zadovoljnosti, ker se bo vsak mesec povrnila »Vigred« v tvoj vrtec. — Dekle, čemu se torej še obotavljaš in ne naročiš svojega glasila?

Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je določila obrestno mero za leto 1924: hranilnim vlogam po 6%, posojilom po 9%.

Dijaška kuhinja v Celju je prejela od gospoda Josipa Weixl, župnika pri Sv. Križu pri Ljutomeru 120 D kot dar Mohorjanov.

Gospodarstvo.

PORJAVENJE VINA.

Porjavenje vina, ki ga prištevamo k napakam, ne k boleznim vina, je zelo razširjeno in je kaj neprijetno v kletarstvu. Bolezni vina nastajajo v splošnem radi škodljivih glivičastih organizmov, kakor n. pr. cik ali vksenje vina radi očetnih bakterijev, porjavenje kot napaka vina pa radi kemijskih izprememb ob sodelovanju fermenta, imenovanega oksidaza. Za vinske bolezni in napake velja, da jih lažje preprečujemo, nego zdravimo in odpravljamo.

Vino v redno zapolnjevanem sodu je pred pretakanjem lepe svetle barve in tudi normalnega okusa; čim ga pretočimo s prežračevanjem, pa v gotovih slučajih bolj ali manj porjavi, spremeni tudi duh in okus, da spominja na kruh nove peke, ali na vlažno krušno skorjo, suho sadje, južna vina, včasih celo na seno. Vino v čaši, pravkar vzeto iz sode, je lepo, čim pa stoji nekaj časa na zraku, začne rjaveti z vrha navzdol, dokler vse ne porjavi. Vino v neprodušno zamašeni steklenici ostane dolgo svetlo; ko ga načnemo, porjavi. To se pojavlja pri vinih, ki nagibajo k porjavenju, odnosno vsebujejo pogoje za to. Taka vina pa porjavijo po končanem vrenju tudi že v sodu, ki ga ne zapolnjujemo redno ali imamo dolgo na pipi. Iz tega je razvidno, da pri teh spremembah sodeluje zrak, odnosno kisik zraka, kojega nekako prenaša tako imenovana oksidaza na organske snovi v vinu, ki radi tega porjavijo in izločajo nečedno usedlino. Dokler pa je v vinu ali nad njega površino še mnogo ogljikove kisline, ga ta konserverira, ker ne more do njega kisik iz zraka, ki je specifično lažji nego ogljikova kislina, tako dolgo vino ne porjavi.

Da se prepričamo o morebitni napaki, moramo tedaj ogljikovo kislino najprej odstraniti (iztirati) s stresanjem ali s ponovnim pretakanjem vina, n. pr. iz čaše v čašo.

Včasih, a bolj po redko porjavijo tudi rdeča vina in črnina; taka vina izgledajo potem grdo rdečkastorjava, kot z zdrobljeno opeko pomešana voda. Človek z zdravim okusom odklanja rjava vina.

Nobenega vina naj ne pretočimo, dokler se nismo prepričali, kako se kaj izpreminja na zraku; taki zračni pozikusi z novim vinom (v odprti čaši) trajajo kaka dva dni. Pri tem se tudi pokaže, da-li vino porjavi ali ne, kar je odločilno za način, kdaj naj pretakamo, in pa kako, kar je posebno važno.

Približno polstoletja je veljalo mnenje Nesslerjevo, da vino porjavi radi uporabe gnilega grozdja. To naziranje je ponavljala vsa znanstvena literatura o tem vprašanju do zadnjih dni. Temu je ugovarjala praksa, ki je že davno dokazala, da porjavijo tudi vina iz čisto zdravega grozdja, zlasti če je moči bil dalje časa na tropu, odnosno na tropinah. Tudi ta nazor so sicer sprejeli v literaturo, a vprašanje s tem še ni bilo razčiščeno.

Zdravo jabolko razrežem na kose in pustim sveže krhlje na zraku, ali pa sad enostavno olupim: vsa površina svežega sadu (brez olupka) porjavi čedalje bolj. Jabolčne ali grozdne tropine na zraku osobito ob toplejšem vremenu naglo rjavijo, kar opaziš redno pri nečedni in prepočasni obdelavi takega sadnega materiala. Tu je treba iskati početne vzroke za poznejše porjavenje pijače! Najboljša starina (od belega vina) je zlatorumena; je, kakor pravimo: »zlata« kapljica, ki kolikor toliko vsaj spominja na lahno porjavenje vina, če tudi ne kviri okusa itd.

V zadnjem času sta delala Müller-Thurgau in Osterwalder-Wädenswil v Švici točne poskuse z belimi vini iz zdravega in gnilega grozdja istih sort ob najrazličnejšem postopanju pri obdelavi, odnosno prešanju grozdnega materiala ter sta prišla do teh-le zaključkov:

1. Vina od pet različnih grozdnih sort (grozdje je bilo gnilo in se je naglo prešalo) so na zraku le malo porjavela, da so sličila čaju svetle barve, ker je bilo že gnilo grozdje take barve. Enako napravljena vina istih pet sort iz zdravega grozdja so na zraku tudi le malo porjavela, vendar manj, nego prej navedena vina, ker je bilo že zdravo grozdje svetlejšje barve.

2. Vina iz zdravega grozdja, ki so vrela na tropu (kot drozga), so na zraku močno porjavela, najmanj tako kot enako napravljena vina iz gnilega grozdja.

3. Naziranje, da povzroča porjavenje vina gniloba (v prvi vrsti zlahna gniloba — botrytis cinerea), tedaj ne drži.

4. Vina iz zdravih grozdnih jagod, ki so vrela na tropu (kot drozga), so manj porjavela, nego vina istih sort, kojih jagode so vrela na tropu s hlastinami ali pečlji vred.

5. Hlastine v kipeči drozgi pospešujejo tedaj porjavenje znatno.

6. Tudi jako kislina vina morejo porjaveti, kar so doslej mnogi zanikali.

7. Porjavenje vina na zraku povzročajo v prvi vrsti čreslovinaste snovi in morda še druge manj znane spojine s fenolnim značajem.

8. Porjavenje nastane radi sprejema kisika ali oksidacije teh spojin, bodisi pod vplivom posebnih oksidaz, odnosno encimov, ali brez teh (avtoksidacija), ali, kar je najverjetnejše, ob sodelovanju obeh kemijskih procesov.

Pri črnini je stvar drugačna in še ni razjasnjena; kajti vemo, da drozgo črnine puščamo, brez hlastin ali tudi z njimi (poslednje se ne priporoča), da dobro povre, vendar pa črnina ob sicer pravilnem postopanju le redkoma porjavi ali sploh ne. V tej smeri, radi točneje razlage te izjeme, se poskušaj nadaljevati.

Kako porjavenje belega vina preprečujemo, ali možnost njega nastopa vsaj zmanjšamo?

1. Sveže brano grozdje je po možnosti takoj pečljati ali robkati, na vsak način pa naglo zmastiti in naglo prešati, da preni material ne porjavi že na zraku in da je moč čim krajši čas v dotiki s tropom.

2. Lahno je zažveplati sod, v katerega spravljamo mošt, da uničimo še morda navzoče povzročitelje porjavenja (oksidaze); uporabljati je le tanke azbestne trake z nekapljejočim žveplom pri gorenju, ali pa zažveplalnike (kadilke).

3. Mošt iz gnilega grozdja je — koj od preše — z zažveplanjem razsluziti, izčiščenega čez dva dni pa pretočiti ob temeljitem prežračevanju v nezažveplan sod z dodatkom čistih vinskih kvasnic, ali pa vsaj kipečega mošta iz zdravega grozdja.

4. Uporaba čistih vinskih kvasnic je priporočljiva v vsakem slučaju še iz mnogo drugih razlogov.

Kako zdravimo, odnosno odpravljamo porjavenje?

Najprej ugotovimo, da-li vino nagiba k porjavenju, s poskusom na zraku (primernej zgoraj). Ako je na zraku stanovito, ga pretočimo s prežračevanjem o pravem času na običajen način. Ako pa na zraku porjavi, ga pretočimo brez pristopa zraka, z vinsko sesaljo — odnosno s kavčukovo cevjo — naravnost iz sode v sod, ki ga precej zažveplamo, da povzročitelje porjavenja uničimo; ali pa prej raztopimo v čaši vode največ pet gramov natrijevega bisulfita za 1 hl vina, v kojega z raztopino pomešamo in šele čez kak teden pretakamo z namenom, da prej oksidaze uničimo; potem pretakamo normalno.

Ako nam je pa vino že porjavelo pred pretakanjem ali pozneje, ne odpravimo tega z omenjenim preparatom, amak le s primernim čiščenjem, n. pr. z želatino, tudi z rastlinskim ogljem (eponitom, enokarbonom, enoepinitom) itd. Predno pa čistimo, moramo povzročitelje porjavenja uničiti na omenjeni način, ker sicer se ta napaka vedno zopet ponovi.

Porjavenje draži tudi marsikaterga izkušenege kletarja, ker se ta grdoba včasih čisto nepričakovano znova pojavlja. Vendar pa je temu kriv vselej le — kletar.

Andrej Žmavc, Maribor.

Kmetijske podružnice, ki imate naše delegate, skrbite, da se vsi naši delegati udeležijo občnega zbora Kmetijske družbe, ki se vrši v sredo, dne 30. januarja 1924, ob 11. uri dopoldne v Ljubljani v dvorani Mestnega doma. Stajerci in Korošci se peljemo dne 30. januarja zjutraj z vlakom, ki vozi iz Maribora ob 5. uri 25 minut zjutraj. Na Zidanem mostu je treba prestopiti.

Napovedi za dohodnino je treba kolekovati s kolekoma 5 dinarjev. Tako določa pravilnik novega zakona o takсах. Kdor je že vložil napoved brez koleka, naj do dne 28. februarja t. l. pošlje na davčno obslat kolek za 5 D.

Cebelarstva podružnica v Jarenini ima v nedeljo, dne 3. februarja, po ranem cerkvenem opravilu svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v šoli. K udeležbi so tudi povabljeni čebelarji iz sosednih župnij.

Antonov sejm v Petrovčah. Dne 17. januarja t. l. se je vršil pri nas takozvani Antonov sejm. Z občudovanjem smo opazovali, kako številno so prihajali že v zgodnjih jutranjih urah sejmariji s svojim različnim blagom na sejmišče in sicer tako, da je bila prostorna vas napolnjena vseh vrst blaga. Obsežno živinsko sejmišče je bilo natalčeno polno lepe goveje živine, kakor še nikoli po vojnem času. Splošno se je opazilo, da prodajalci s svojim blagom niso prišli zastoj v prijazne Petrovče, ampak številni kupci so jim napolnili mošničke v toliki meri, da so prav veselih obrazov odhajali v nadi, da dne 4. marca t. l. še v večjem številu obiščejo naš sejm.

Gospodinjki tečaj v Beltincih v Prekmurju. Gospodinjki tečaj v Beltincih pri križarskih sestrah se začne še le dne 10. februarja 1924. Dekleta, ki se hočejo udeležiti tega tečaja, še imajo čas za priglasitev.

Tržne cene v Mariboru. V Mariboru stane 1 kg goveje mesa I. 25—27 D, II. 22—24, III. 16—20. Prvo vrstna teletina je po 26—30 D, II. 24—25. Svinjina je po 30—40 D. Konjsko meso I. 12—14, II. 8—10. Kože: 1 komad konjske kože 150—200, 1 kg goveje kože 17.50 do 22.50, telečje kože 30, svinjske kože 11.50, gornjega usnja 120, podplatov 80—125. Perutnina: 1 majhen piščanec 20—28, večji 26—40, ena kokoš 45—55, raca 45—70, gos 80—140, puran 120—170. Jabolka so po 4—8 D 1 kg. Zito: 1 kg pšenice 3.50, rži 3, ječmena 3, ovs 3, koruze 3.50, prosa 4, ajde 3, fižola navadnega 5—7, leče 14. Mljevski izdelki: 1 kg pšenične moke št. 6 6.50, št. 2 6, št. 4 5.75, št. 6 5, št. 7 4.25. 1 kg prosene kaše 7.50, ješprenja 6.25, otrobov 2, koruzne moke 4, koruznega zdroba 5—6, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 7—8. Krma: 1 q sladkega sena 95—125, ovsene slame 70—75. Kurivo: 1 kub. meter trdih drv 200, mehkih 175, 1 q premoga trboveljskega 42—45, velenjskega 37—30, 1 kg oglja 1.50—2 D.

Hmelj. XXXVIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o hmeljski kupčiji vobče. Zatec, CSR., dne 12. januarja 1924. V minulem tednu je trajalo neprenehoma povpraševanje po hmelju. Dnevno se je prodajalo po 20 do 50 bal srednje dobrega hmelja po 3950—3980 čK za 50 kg — prima pa po 4000—4040. — Na kmetih se je tudi vse pokupilo, kar se je dobilo po 3900—3950, sedaj se pa pod 4000 nič ne dobi. Danes se gibljejo cene tu na trgu za prima od 4000—4050, za srednje blago pa od 3950—4000 čK za 50 kg; vrhu tega plačujejo kupci tudi 2 odstot. prometnega davka. Tudi stari hmelj se je prodajal in sicer oni iz leta 1922 po 3000—3050, oni iz leta 1921 pa po 2200 čK za 50 kg. Konečno razpoloženje skrajno čvrsto, cene rastoče. — Savez hmeljarskih društev.

Hmelj. XXXIX. poročilo Hmeljarskega društva o hmeljski kupčiji vobče. Zatec, CSR., 18. 1. 1924. Ves teden je trajala živahna kupčija; dnevno se je prodajalo 50—200 stotov, začetkoma po 4000—4100, pozneje po 4100—4200 čehoslovaških kron za 50 kilogramov. Zaloga hmelja se je toliko skrčila, da se cene pri mirnejšem razpoloženju ne bodo znižale. Živahno je bilo tudi povpraševanje po tujem hmelju, kateri se je plačeval po 3500 (letnik 1922) in po 2600 (letnik 1921) čehoslovaških K za 50 kilogramov. Iz Londona je došlo za hmeljarje veselo poročilo, vsled katerega se bode približno v treh tednih dovolil omejen uvoz tujega hmelja v Anglijo. — Savez hmeljarskih društev.

ZITNI TRG.

Cene na žitnem trgu v tem tednu so približno sledeče:

Moka nularica v Bački 530—540 dinarjev, v Zagrebu 570—585 dinarjev. V velikih množinah se je ponujala krušna in črna moka, katere so veliko pokupili liferanti za vojaštvo, prodajala se je po 350—360 dinarjev.

Pšenica je nekoliko poskočila v ceni. V Bački se prodaja po 340—345 dinarjev, v Sloveniji po 330, v Zagrebu pa po 325—330 dinarjev za 100 kilogramov.

Koruza beleži še največji promet, ker edino to vrsto žita še izvažamo. Kupovali so jo pa v veliki meri tudi svinjerejci, ki se bavijo s pitanjem svinj. Cene so bile v Bački 255—265 dinarjev, v Sremu 265—270 dinarjev, v Zagrebu 290—300 dinarjev. Precej kupcev za koruzo je bilo iz Slovenije.

Oves se je nekoliko očvrstil. Cena je poskočila za nekaj par ter se je prodaval v Zagrebu po 267—270 din. Ker je promet z Bosno vsled snega oviran, se bosanski oves ni kupoval.

Fižol so osobito kupovali Italijani, na prodaj pa so bile le manjše količine. Cene so dosegle že precejšnjo višino ter se je prodajal po 550—700 dinarjev.